

Advies Flora en faunawet en Natuurbeschermingswet voor Methusalemlaan te Ugchelen

In opdracht van:
Kamkagroep
Apeldoorn

AD.ECO ecologisch onderzoek- en adviesbureau
Ir. G. Nijland

Advies Flora en faunawet en Natuurbeschermingswet voor Methusalemlaan te Ugchelen

Inhoud:

- 1 Inleiding
- 2 Gegevens flora en fauna
- 3 Kenschets gebied
- 4 Natuurwaarden
- 5 Conclusies
- 6 Bronnen

juni 2010

AD.ECO ecologisch onderzoek- en adviesbureau
Ir. G. Nijland
Spankerenseweg 11, 6974 BA Leuvenheim
Tel: 0575 567959, Mobiel 06 14287568
E-mail mail@ad-eco.nl, www.ad-eco.nl

Advies Flora en faunawet voor Methusalemlaan te Ugchelen

1 Inleiding

1.1 Algemeen

Tussen de Methusalemlaan, het Markendoel en de Marten Orgeslaan ligt nu nog een garagebedrijf. Hierop met toevoeging van enige omliggende gronden wil de Kamkagroep een woonwijkje ontwikkelen. Voor elk plan is het noodzakelijk dit te toetsen aan de Flora en faunawet en de natuurbeschermingswet, wat in dit advies gebeurt.

1.2 Wetgeving

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12).

In aanvulling op de bestemmingsplanprocedure moet voor de uitvoering van alle ruimtelijke plannen worden onderzocht welke natuurwaarden aanwezig zijn en of er verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet zullen worden overtreden.

Dit rapport beschrijft de resultaten en conclusies van dit onderzoek voor het plangebied Methusalemlaan te Ugchelen.

Daarnaast is een afweging gemaakt over de haalbaarheid van de benodigde ontheffingen. Als aan de voorwaarden voor de verlening van die ontheffingen kan worden voldaan, moet in een volgend stadium een ontheffingsaanvraag worden ingediend bij de Dienst Regelingen van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. De regels hiervoor zijn 26 augustus 2009 voor het laatst gewijzigd.

*Zorgplicht

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende beschermde dieren en planten en hun leefomgeving. Beschermde zijn: de inheemse zoogdieren met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat, alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en bataafse stroommossel. Voor een volledige opsomming wordt verwezen naar de wet en de wijzigingen (bv Dienst Regelingen 2009).

De zorgplicht geldt volgens art. 2 altijd ook als ontheffing is verleend. Deze wordt ook altijd vermeld in de goedgekeurde gedragscodes.

*Soortenbescherming

In een AMvB ex artikel 75 van de Flora- en faunawet (25 oktober 2004) is een driedeling gemaakt voor het beschermingsniveau van planten- en diersoorten.

In de AMvB is een lijst opgenomen van licht beschermde soorten (tabel 1). Dit zijn algemene soorten, waarvoor de goede staat van instandhouding niet in het geding is. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling. Hiervoor hoeft sinds 25 oktober 2004 geen ontheffing meer te worden gevraagd. Voor soorten met een gemiddeld beschermingsniveau (tabel 2) kan een ontheffing worden verleend, als er sprake is van een in het maatschappelijk verkeer gebruikelijke activiteit. In dit geval moet worden aangetoond dat er geen redelijk alternatief voor de ingreep bestaat en dat de schade wordt gecompenseerd. Kennis van de locaties en het aantal, waarin de soort voorkomt, is hierbij noodzakelijk. Voor de zwaar beschermde soorten (tabel 3) kan slechts ontheffing worden verleend in geval van een activiteit van groot maatschappelijk belang. Hierbij is bij de wijziging van 26 augustus 2009 bepaald dat ruimtelijke ordening geen belang is dat past in de genoemde categorie groot maatschappelijk belang. De voorwaarden van afwezigheid van een redelijk alternatief en compensatie van alle schade gelden ook hier. Locaties en aantallen moeten bekend zijn. De bescherming van deze soorten is aangemerkt als van belang voor de gehele Europese Unie. Deze soorten moeten daarom strikt worden beschermd.

*Gedragscodes voor soortenbescherming

De gedragscode heeft in de AMvB 2004 een formele status. Dit in die zin dat zij voorwaarde wordt om van bepaalde vrijstellingen gebruik te kunnen maken. Het blijft echter mogelijk ontheffingen aan te vragen. Sectoren of organisaties die besluiten een gedragscode op te stellen kunnen deze ter goedkeuring voorleggen aan de minister van LNV. De vrijstelling geldt dan voor de categorieën

- bestendig beheer en onderhoud,
- bestendig gebruik en
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting,

waarbij aantoonbaar is gehandeld conform een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode.

Een gedragscode maakt op systematische wijze duidelijk hoe aan de voorwaarden van de vrijstelling kan worden voldaan. Belangrijke elementen hierbij zijn de begrippen 'zorgvuldig handelen' en 'significante effecten'. Uitgangspunt is, dat de gedragscode een werkwijze beschrijft waarmee overtredingen van de ge- en verboden worden vermeden. Dit voor zover dat in redelijkheid van de bedrijven en personen kan worden verwacht. Daarmee wordt aan de zorgplicht en de eis van zorgvuldig werken (artikel 2 Flora- en faunawet) invulling gegeven. Verder worden verstoringen en dergelijke die toch nog optreden, beschouwd als onvermijdelijk (ten aanzien van individuele dieren) en niet relevant voor het behoud van de gunstige staat van instandhouding van de soort (informatie AMvB 2004). Inmiddels zijn er meer dan 10 goedgekeurde gedragscodes.

*Habitat

De Flora- en faunawet beschermt individuele exemplaren van een soort en vaste rust- en verblijfplaatsen van diersoorten. Voor een goede instandhouding van een diersoort is echter ook behoud van foerageergebied en migratieroutes nodig. Dat wordt in dit rapport ook meegewogen.

*Rode lijst

In dit rapport wordt ook aandacht geschonken aan soorten van de Rode lijst. Hierop staan Nederlandse soorten die bijzondere aandacht nodig hebben. Deze soorten worden bedreigd, zijn erg kwetsbaar of nemen sterk in aantal af. De Rode lijsten zijn voor de meeste soortengroepen officieel door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld. Toch is hun juridische status op dit moment onduidelijk. Rode lijstsoorten worden niet als zodanig door de Flora- en faunawet beschermd.

*Natuurbeschermingswet

Naast het soortenbeleid uit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn wordt ook aandacht gevraagd voor de speciale beschermingszones uit deze regelgevingen, nu samengevoegd tot Natura 2000-gebieden. Deze zijn verwerkt in de Natuurbeschermingswet 1998 die oktober 2005 in werking is getreden. De Natura 2000 gebieden zijn beschermd conform de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Tevens horen tot de Natura 2000 gebieden alle natuurmonumenten die onder de vorige Natuurbeschermingswet vielen.

Een ruimtelijke ingreep in of een activiteit in de buurt van (externe werking) een speciale beschermingszone mag niet plaatsvinden als deze negatieve effecten heeft op de speciale beschermingszone, tenzij het gaat om dwingende redenen van zwaarwegend maatschappelijk belang. In dit geval moet worden aangetoond dat er geen redelijk alternatief bestaat en dat alle schade wordt gecompenseerd.

Ook de Ecologische hoofdstructuur uit het Structuurschema Groene Ruimte en de Provinciale Omgevingsplannen, waartoe alle Natura 2000 gebieden behoren, genieten bescherming zij het in mindere mate. Hierbij wordt getoetst aan kernkwaliteiten.

De nieuwe Natuurbeschermingswet geeft regels over het beoordelen van activiteiten die negatieve gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000. Deze regels moeten gemeenten toepassen, en worden door de provincies getoetst, als zij een besluit nemen over zulke activiteiten. Voor een activiteit buiten een richtlijngebied waarvan zonder meer duidelijk is dat de activiteit geen gevolgen kan hebben voor een richtlijngebied, kan het reguliere besluitvormingsproces worden gevolgd. Let op dat in de motivering op het ontwerpbesluit voor het vaststellen van het bestemmingsplan door de gemeenteraad, alle voorgaande stappen (onderzoeken en adviezen en daaraan verbonden conclusies) goed zijn beschreven. Ook in de gevallen als de conclusie is dat het stappenplan niet verder hoeft te worden doorlopen. Het gevaar bestaat anders dat de rechter oordeelt dat het besluit niet voldoende gemotiveerd is.

2 Gegevens flora en fauna

Voor onderzoek van het gebied is gebruikgemaakt van de soortengroepen gegevens van Natuurloket, van waarnemingen uit de soortenatlassen en internet voor zoogdieren, reptielen en amfibieën (soortenkaarten internet), vissen (ook soortenkaarten internet) en libellen.

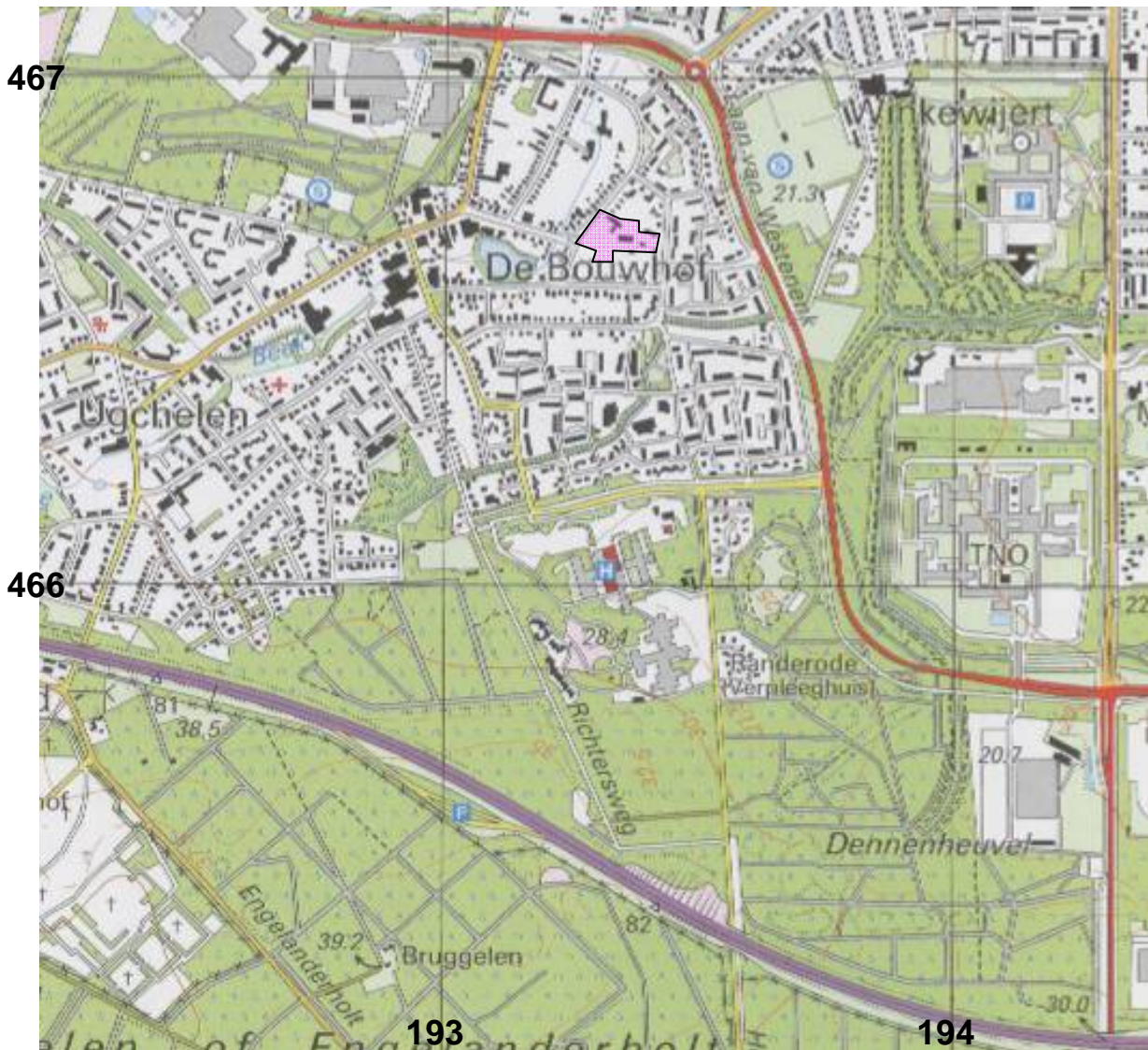
De gegevens van het natuurloket zijn verzameld per kilometerhok. Dat is een vak van één bij één kilometer. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling van de topografische kaarten van Nederland. De gegevens van de landsdekkende soortenatlassen zijn verzameld per uurhok. Dat is een vak van vijf bij vijf kilometer, ook gekoppeld aan bovengenoemde verdeling.

Het project ligt in km-hok 193-466 en uurhok 33-23. Hiervan zijn geen gegevens voorhanden. Daarom is de flora bij het veldbezoek geïnventariseerd.

Gegevens die staan geregistreerd per kilometerhok of per uurhok zijn niet in alle gevallen met voldoende zekerheid tot het te onderzoeken plangebied te herleiden. Bovendien geven de meeste atlassen geen volledig beeld van de voorkomende soorten en zijn de gegevens vaak gedateerd.

Met behulp van de kennis over leefgebieden van soorten, de indruk die van het plangebied is verkregen is van alle groepen een compleet beeld ontstaan over het voorkomen van de soorten in het gebied.

Het gebied is op 16 september 2009 bezocht om een indruk te krijgen van het gebied, de vaatplanten te inventariseren en de km-hok en uurhok gegevens in plaatselijk perspectief te zetten.

3 Kenschets gebied

3.1 Beschrijving van het gebied (zie fig. vorige bladzijde)

Aan de oostkant van Ugchelen ligt het plangebied tussen de Methusalemiaan en de Marten Orgeslaan. Aan de zuidwest kant van de Ugchelen aan de andere kant van de A1 beginnen de bossen van de Veluwe. Het plangebied zelf ligt midden in de bestaande bebouwing van Ugchelen. Ugchelen ligt op de flank van de Veluwe en de bodem bestaat uit zandgrond. Sloten zijn niet aanwezig.

3.2 Beschrijving van de plannen

Op deze percelen, die in gebruik zijn als garagerrein, speelplaatsje en huispercelen, heeft men het voornemen een woonwijkje te bouwen.

4 Natuurwaarden

4.1 Gebiedsbescherming

In de omgeving van de planlocatie ligt het Natura 2000 gebied Veluwe. Dit ligt hemelsbreed een halve kilometer weg maar wordt van het plangebied gescheiden door een rijksweg en een gebied met woonbebouwing. Hierdoor is er geen sprake van een relatie met het Natura 2000 gebied Veluwe en is er ook geen externe werking te verwachten.

Daarom is het niet nodig voor dit plan een vergunning in het kader van de natuurbeschermingswet aan te vragen.

Ook de EHS is hier niet aanwezig.

Soortsbescherming

4.2 Vaatplanten

Gegevens

De gegevens zijn verzameld bij het veldbezoek op 22 juni 2010.

Inventarisatie

Het plangebied bestaat uit een groot verhard gebied van het garagebedrijf en enige graslandjes met wat ruigere stukjes en wat bomen.

De bomen zijn enige ruwe berken, esdoorn, appel en zomereiken en bij het huis aan de Marten Orgeslaan wat fijnsparren. De ruigtes zijn vooral bestaand uit braam met wat grote brandnetel, akkerdistel, ridderzuring, zevenblad, jacobskruiskruid en haagwinde. In de tuinen staan wat sierstruiken en inmiddels ook vlier, wilde kers en klimop.

De grasmat bestaat o.a. uit rood zwenkgras, gestreepte witbol, veldzuring, ruw beemdgras, engels raaigras, straatjesgras, paardenbloem, scherpe boterbloem, dagkoekoeksbloem, brede- en smalle weegbree en wat rode, witte en kleine klaver. Op basis van deze gegevens en de beoordeling van het gebied worden hier geen beschermde planten verwacht.

Effecten

Het plangebied herbergt geen soorten, waarvoor ontheffing van de Flora- en faunawet gevraagd moet worden.

Fauna

4.3.1 Zoogdieren - Overige

Gegevens

Gebruik is gemaakt van de gegevens uit de landelijke zoogdierenatlas. Voor de atlas is de verspreiding van zoogdieren in kaart gebracht op basis van uurhokken in de periode 1970-1988.

Deze gegevens zijn wat verouderd maar wel bruikbaar voor de beoordeling van dit gebied.

Inventarisatie

Volgens de atlas zijn 17 soorten zoogdieren in het uurhok van het gebied waargenomen.

De naar verwachting, op grond van de terreinbeoordeling, hier voorkomende soorten: egel, wat muizensoorten en mol, zullen indien aanwezig bij de aanleg gestoord worden maar dit zal geen invloed hebben op de stand van de soorten in dit gebied.

Soorten zoals konijn, steenmarter, eekhoorn en bunzing zullen het plangebied meer incidenteel bezoeken. Wild zwijn, das, boommarter, ree en edelhert worden hier geheel binnen de bebouwing niet verwacht.

Bij controle van de gebouwen zijn geen sporen van aanwezigheid van steenmarter aangetroffen en ook geen plaatsen die geschikt zouden zijn als verblijfplaats.

Voor eekhoorn is het plangebied te open en zijn de paar aanwezige bomen te jong en verspreid om hier het geschikte habitat te vormen.

Effecten

Alle mogelijk aanwezige soorten zijn licht beschermd waarvoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Geen van deze soorten wordt is zijn voortbestaan bedreigd.

4.3.2 Zoogdieren - vleermuizen

Gegevens

De gebruikte gegevens zijn afkomstig uit de vleermuisatlas. Deze atlas geeft de verspreiding van vleermuissoorten op uurhok niveau weer. De gegevens zijn afkomstig van de periode 1985-1994. Deze gegevens zijn wat verouderd, maar nog redelijk bruikbaar voor de beoordeling van dit gebied.

Inventarisatie

In het uurhok rond het plangebied zijn volgens de atlas 8 soorten waargenomen. Dit zijn gewone- en ruige dwergvleermuis, watervleermuis, meervleermuis, baardvleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis. De eventueel in het gebied jagende vleermuizen zullen weinig hinder ondervinden van de werkzaamheden.

De twee woonhuizen zijn op zich geschikt om als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen te dienen. Het garagegebouw is minder geschikt.

Effecten

Er moet nader onderzoek plaatsvinden naar verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen en naar paarplaatsen van deze soorten conform het vleermuisprotocol. Voor verblijfplaatsen/kraamverblijven kan dit tussen 15 mei en 15 juli en voor paarplaatsen tussen 15 augustus en 1 oktober.

4.4 Vogels

Inventarisatie

Er zijn geen gegevens gebruikt. De vogelbevolking is ingeschat bij het veldbezoek

Gegevens

De open gebieden zijn fourageergebied voor soorten als vink, roodborst, spreeuw, merel, zanglijster en houtduif. De soorten broeden in de tuinen rondom. Daarnaast is hier de tiftjaf gehoord en zijn hier koolmees, pimpelmees, fitis, heggenmus en winterkoning te verwachten.

Er zijn geen broedende huismussen aangetroffen in het plangebied.

Er waren geen holtes van spechtnesten aanwezig en ook zwaluwen broeden hier niet.

Het terrein wordt niet geschikt geacht als verblijfplaats voor roofvogels en uilen en deze soorten zijn hier ook niet gezien nog zijn sporen aangetroffen die op aanwezigheid wijzen.

In het broedseizoen mag volgens de wet geen enkele vogelsoort gestoord worden dus mag dan alleen met het werk begonnen worden als aangetoond wordt dat er geen vogels broeden. Het broedseizoen wordt gerekend van 15 maart tot 15 juli.

Effecten

De voorkomende soorten komen ook in de omgeving voor en worden door de tijdelijke storing niet bedreigd in hun voortbestaan.

4.5 Amfibieën en reptielen

Gegevens

De gegevens van amfibieën en reptielen zijn afkomstig van verspreidingskaarten van RAVON op Internet. Hierop is de verspreiding per uurhok aangegeven voor de periode 2003-2008. Deze zijn redelijk recent en vrij wisselend in hun volledigheid.

Inventarisatie

In het uurhok is alleen kleine watersalamander, bruine kikker en gewone pad waargenomen. Er is in het uurhok ook een reptiel waargenomen, de hazelworm. Hiervoor is het gebied totaal ongeschikt als habitat.

Effecten

Alle mogelijk aanwezige soorten zijn licht beschermd waarvoor geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Geen van deze soorten wordt is zijn voortbestaan bedreigd.

4.6 Vissen

Er is geen water.

4.7 Insecten

Inventarisatie, Gegevens

Gezien de begroeiing van het plangebied zijn hier geen beschermde insecten te verwachten.

Er zijn hier geen nesten aanwezig van rode bosmieren.

Effecten

Er worden geen effecten op de insecten soorten in het gebied verwacht.

4.8 Overige

De aanwezigheid van de beschermde Rivierkreeft, Wijngaardslak en Bataafse stroommossel in het plangebied kan worden uitgesloten.

5 Conclusie

5.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied ligt niet in beschermingszone van de Ecologische hoofdstructuur of Natura 2000 gebied. Er is ook geen sprake van externe werking gezien de omgeving en de aard van de ingreep. Er is dus geen vergunning van de natuurbeschermingswet 1998 nodig.

5.2 Soortbescherming

5.2.1 Niet bedreigde soorten

Er zijn geen beschermde plantensoorten in het plangebied waarvoor ontheffing moet worden aangevraagd.

De plannen bedreigen de in het gebied voorkomende insecten, amfibieën en zoogdieren niet. Er komen geen reptielen of vissen voor.

5.2.2 Vogels

Werkzaamheden in het terrein betekent tijdelijke verandering van het leefgebied van de voorkomende vogelsoorten. Dit zal geen relevante gevolgen hebben voor het voortbestaan van de vogelsoorten of -populaties. De werkzaamheden mogen alleen in het broedseizoen begonnen worden als is aangetoond dat er geen vogels broeden.

5.2.3 Nader onderzoek

Nader onderzoek naar verblijfplaatsen en paarplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen is hier nodig conform het vleermuisprotocol van de Gegevensautoriteit Natuur.

6 Bronnen

6.1 Veldwerk

Het gebied is 22 juni 2010, in de middag, bezocht door ir. G. Nijland om een indruk te krijgen van het terrein. Het was half bewolkt weer met enige wind. Temperatuur ca 19 °C.

6.2 Media

- www.natuurloket.nl overzicht recente en beschikbare gegevens planten en dieren;
- www.ravon.nl informatie over (verspreiding) van herpetofauna en vissen

6.3 Literatuur

- Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7, Nationaal natuurhistorisch museum Naturalis, KNNV uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, Atlas van de Nederlandse zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 1992;
- Dienst Regelingen, 2009, Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. 26 augustus 2009.
- Lange, R., P. Twisk, A. van Winden en A. van Diepenbeek, Zoogdieren van West-Europa, Stichting Uitgeverij KNNV en Vereniging Natuurmonumenten, Utrecht 1994;
- Limpens, H., K. Mostert, W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleermuizen, Stichting Uitgeverij KNNV Utrecht 1997;
- Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, 23^e druk, Wolters-Noordhoff Groningen 2005;
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie 2002, De Nederlandse libellen (Odonata) – Nederlandse fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden;
- Nie, dr. H. de, Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen, Media Publishing en Stichting Atlas Verspreiding, Doetinchem 1993;
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002, Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000 – Nederlandse fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden;
- Westhoff, dr. V., drs. A.J. den Held, Plantengemeenschappen in Nederland, boek Thieme & cie, Zutphen 1975;